

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการประกอบธุรกิจและกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ในกระบวนการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม การศึกษาครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการกับกลุ่มศึกษา คือ ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม วิทยากรอิสระประจำกลุ่ม ลูกค้า พัฒนาการ หัวหน้าชุมชนและชาวบ้าน หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วจัดหมวดหมู่ตามจุดประสงค์ของการศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอผลด้วยการบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

บริบทของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” พบว่า ตั้งอยู่ในบ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มติดกับภูเขา มีแม่น้ำไหลผ่าน ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างเย็นตลอดปี ลักษณะดินเป็นดินร่วนที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการปลูกฝ้าย มีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คือ การทอผ้าเพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและใช้ในครัวเรือน

การก่อตั้งกลุ่มเพื่อประกอบธุรกิจนั้นเป็นการรวมตัวของแม่บ้านในชุมชน โดยมี แม่จันทร์คำ แก้วมา เป็นประธานกลุ่ม มีที่ทำการอยู่ที่วัดบ้านนาเดา แต่การดำเนินงาน ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากมีการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านที่คล้ายคลึงกันและผลิตสินค้าออกมาแข่งขันกันมาก ด้วยการสังเกตตลาดของประธานกลุ่ม พบว่าสินค้าที่ขายได้ดีและได้รับความสนใจจากลูกค้าโดยเฉพาะชาวญี่ปุ่นที่มาประกอบธุรกิจในเมืองไทย เป็นสินค้าจากธรรมชาติและมีเอกลักษณ์ จึงเป็นแนวคิดที่ทำให้ประธานกลุ่มซึ่งผู้ที่มีความรักในภูมิปัญญาด้านการทอผ้า จึงก่อตั้งกลุ่มขึ้นใหม่ในพื้นที่สวนลำไยของตนเอง ด้วยการสนับสนุนของครอบครัวและสมาชิกกลุ่มเดิมบางคน โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตและรูปแบบสินค้าให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม คือ ฝ้ายฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งได้รับความสนใจ ตอบรับและสั่งผลิตสินค้าเป็นประจำจากลูกค้าที่เป็นเป้าหมายทางการตลาด

ของกลุ่มฯ นอกจากนั้นกลุ่มฯยังได้รับการสนับสนุนและได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของโครงการฝ้าย
แกมใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้ส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยประสานงานและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ
กระบวนการผลิตแบบครบวงจร ตั้งแต่การปลูกฝ้ายปลอดสารพิษ การปั่นฝ้ายโดยผู้สูงอายุ การย้อม
สีธรรมชาติจากวัตถุดิบที่หาได้ภายในท้องถิ่นและการทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ การดำเนิน
ธุรกิจของกลุ่มฯจึงได้ปรับเปลี่ยนเป็นธุรกิจเชิงอนุรักษ์ จึงได้มีการสนับสนุนให้กลุ่มเป็นศูนย์การ
เรียนรู้การผลิตเส้นใยครบวงจร เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ถ่ายทอดและสาธิต การผลิตผ้าทอ
พื้นบ้านที่อนุรักษ์การใช้ภูมิปัญญาเดิมควบคู่กับการรักษาสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
สำหรับผู้สนใจ

การจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้
“ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้วยการสอดแทรกแนวคิดในเชิงอนุรักษ์
พบว่าบุคคลสำคัญของการจัดการนั้นคือ ประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะของการเป็นผู้นำ
มีแนวคิดและอุดมการณ์ที่แน่วแน่ สนใจใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอด นอกจากนั้นยัง
พบว่าทำให้การสนับสนุนจากครอบครัวและจากหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะโครงการฝ้ายแกม
ใหม่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน สำหรับการบริหารจัดการ 6 ด้านนั้นพบว่า มีการจัดการแต่
ละด้านดังนี้

1. การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มมีการวางแผนด้านกำลังคน โดยพิจารณาจาก
ปริมาณงานการผลิต สำหรับการสรรหาบุคลากรนั้นใช้วิธีการง่ายๆ ด้วยความคุ้นเคยกับบุคคลใน
ชุมชนจึงใช้วิธีการบอกต่อและการทาบทามบุคคลที่มีความเหมาะสม ซึ่งได้มีการกำหนดคุณสมบัติ
ของบุคลากรเบื้องต้น โดยต้องเป็นคนในชุมชนร่วมกับ พิจารณาลักษณะนิสัยและทักษะความรู้ เมื่อ
ได้บุคลากรใหม่เข้ามาในกลุ่มฯแล้ว ประธานกลุ่มจะมีหน้าที่ในการเตรียมบุคลากรด้วยการสร้าง
ทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญา รวมถึงการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็น
อันตรายต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังเป็นผู้คอยติดตามข่าวสาร การฝึกอบรมเพื่อ
พัฒนาศักยภาพของกลุ่ม การประเมินผลการทำงานใช้หลักการตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของ
แต่ละคน สำหรับการสร้างแรงจูงใจในการทำงานนั้น กลุ่มฯจะให้ค่าตอบแทนในการทำงานที่สูง
และมีการสร้างความเหนียวแน่นภายในกลุ่มฯโดยให้ความสำคัญในเรื่องการทำงานร่วมกันจนงาน
สำเร็จ นอกจากนี้ยังมีการให้ความช่วยเหลือ และคำปรึกษาทั้งด้านการทำงาน การดำเนินชีวิต และ
อยู่ร่วมกันเหมือนบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกในรูปแบบของการ
ออมเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน

2. การจัดการด้านการเงิน ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจด้านการเงิน คือ ประธานกลุ่ม การควบคุมตรวจสอบใช้ระบบบัญชี โดยมีเหรัญญิกเป็นผู้เก็บรวบรวมหลักฐาน ซึ่งเป็นใบเสร็จที่มีตราประทับของกลุ่มและจัดทำบัญชีอย่างง่าย โดยการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย เมื่อครบ 1 เดือนจะมีการสรุปยอดรายรับ-รายจ่าย เพื่อแจ้งรายละเอียดให้สมาชิกทราบในการประชุมประจำเดือน รวมทั้งยังเป็นการประเมินและตรวจสอบการเงินของกลุ่มฯ

การวางแผนด้านการเงินของกลุ่มฯนั้นเมื่อเริ่มก่อตั้งกลุ่มใหม่ มีการกำหนดความต้องการทางการเงินในการลงทุน ด้านสถานที่ เครื่องมือและวัตถุดิบ โดยการสำรวจราคาเพื่อประเมินการลงทุน แล้วจึงจัดหาแหล่งเงินทุน ซึ่งในช่วงแรกเงินทุนส่วนหนึ่งได้มาจากเงินทุนส่วนตัวของประธานกลุ่มและอีกส่วนหนึ่งได้มาจากการกู้ยืมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) โดยมีเงื่อนไขและข้อตกลงในการกู้ยืมเงินที่ดอกเบี้ยน้อย ระยะเวลาในการผ่อนยาวนาน สำหรับเงินทุนในระหว่างดำเนินการเป็นการวางแผนด้านการสร้างโรงเรือนและขยายพื้นที่ในการปลูกฝ้าย ซึ่งกลุ่มฯได้กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) รวมทั้งการจัดสรรเงินรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์

3. การจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นในการศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุดิบ ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและด้านสถานที่

การจัดการด้านวัตถุดิบได้แก่ ดอกฝ้ายปลอดสารพิษ มีการจัดสรรและจัดหาภายในชุมชน โดยการส่งเสริมให้สมาชิกและเกษตรกรในชุมชนปลูกฝ้ายปลอดสารพิษ ฝ้ายปั่นมือเป็นเป็นเส้นฝ้ายที่จัดหาโดยการให้ผู้สูงอายุในชุมชนเป็นผู้ปั่นฝ้าย แล้วทางกลุ่มฯจะรับซื้อดอกฝ้ายและเส้นฝ้ายปั่นมือโดยใช้เกณฑ์กำหนดคุณภาพและราคาตามมาตรฐาน ฝ้ายโรงงานที่นำมาใช้เป็นด้ายยืนเพื่อเพิ่มความแข็งแรง จัดหามาโดยการซื้อจากตลาด พิจารณาในเรื่องขนาดของเส้นและความเหนียว วัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าทั้ง 3 อย่างนี้ มีการจัดเก็บโดยบรรจุในถุงพลาสติก และบันทึกวันเวลาเข้า-ออก นอกจากนั้นยังมีวัตถุดิบเพื่อการย้อมสีธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่หาได้จากการเพาะปลูกและหาได้จากป่าในชุมชน ได้แก่ เปลือกไม้ ใบไม้ ราก ผล และมีอีกวิธีหนึ่ง จัดซื้อจากชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงได้แก่ ครั่งและมะเกลือ มีการกำหนดปริมาณวัตถุดิบโดยพิจารณาจากปริมาณการผลิต สำหรับการจัดเก็บ มะเกลือและฮ่อมหรือคราม จะต้องหมักเพื่อสกัดสีในบ่อหรือหม้อ เมื่อต้องการย้อมสีจะดักแบ่งมาใช้ตามปริมาณที่เหมาะสม

การจัดหาเชื้อเพลิงจะใช้เศษกิ่งไม้แห้งจากธรรมชาติและนำเศษวัตถุดิบที่เหลือใช้ ได้แก่ เมล็ดฝ้าย มาเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งจัดหามาใช้ในปริมาณที่พอใช้ นอกจากนี้การจัดหาสารช่วยย้อมจะใช้วัตถุดิบที่หาได้ภายในครัวเรือน เช่น เปลือก ผงซักฟองหรือสารส้มเป็นต้น ซึ่งวัตถุดิบทั้งหมดจะต้องมีคุณภาพ สามารถหาได้ในชุมชนและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกขั้นตอน

การจัดการวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ สามารถแบ่งตามขั้นตอนในการผลิตผ้าฝ้ายปั่นมือ ย่อมสิทธิธรรมชาติของกลุ่มฯ ได้ดังนี้

กระบวนการผลิตเส้นฝ้ายปั่นมือ ส่วนใหญ่จะใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่บ้านซึ่งมีอยู่เกือบทุกครัวเรือน ไม่จำเป็นต้องจัดหาหรือจัดซื้อ โดยสมาชิกปั่นฝ้ายทุกคนจะต้องจัดเก็บและดูแลรักษาเครื่องมือของตนเอง ส่วนเครื่องมือที่โครงการฝ้ายแกมไหมให้ยืม คือ เครื่องอัดฝ้าย เครื่องตีฟูและเครื่องปั่นด้ายเมดเดลิกร้า มอบหมายให้สมาชิกที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการใช้งาน และเป็นผู้ควบคุมดูแลรักษาเครื่องจักรเหล่านี้ให้อยู่ในสภาพที่ดี

กระบวนการย่อมสิทธิธรรมชาติในการย่อมสิทธิและการทอผ้า ได้มีการพัฒนา คัดแปลงวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ โดยใช้ความประสบการณ์ในการทอผ้าของประธานกลุ่มและความรู้ด้านงานช่างของสมาชิกประธานกลุ่ม สร้างวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นความคงทนและสะดวกต่อการใช้งาน คือ กี่กระตุกที่ทำจากโครงเหล็ก และหัวม้วนด้ายยืน

กระบวนการทอผ้า นอกจากนี้อาจมีการจัดทำอุปกรณ์การย่อมสิทธิยังคำนึงถึงการประหยัดพลังงานและเชื้อเพลิง คือการก่อเตาแบบปิดและใช้ถังย่อมสแตนเลส มีการเลือกใช้ภาชนะที่เก็บหรือหมักสีตามความเหมาะสม ซึ่งการจัดเก็บและดูแลรักษาจะเป็นของสมาชิกที่มีหน้าที่ในการใช้งาน การบำรุงรักษาจะใช้เงินออมจากกองกลางของกลุ่มฯ

การจัดการด้านสถานที่ ครอบครัวของประธานกลุ่มจะมีหน้าที่ในการจัดการโดยมีวิทยากรอิสระให้คำปรึกษา ทั้งในด้านการวางแผน การสร้างโรงเรือนและการขยายสถานที่ ซึ่งจะจัดสรรตามงบประมาณและคำนึงถึงความสะดวก ประโยชน์ใช้สอย รูปแบบที่สวยงามและพยายามใช้วัสดุก่อสร้างที่หาได้ภายในท้องถิ่น การดูแลรักษาความสะอาดจะเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคน

4. การจัดการด้านการบริหาร เริ่มจากการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มฯทั้งในด้าน การจัดการและกระบวนการผลิตต้องมีความสอดคล้องกัน โดยมีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจน คือ “มีความต้องการที่จะผลิตผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบธรรมชาติร้อยเปอร์เซ็นต์ทุกขั้นตอน” เพื่อตอบสนองความต้องการทางการตลาด โดยกำหนดเป็นแผนระยะสั้นและระยะยาวตามแต่กิจกรรมที่ต้องทำ ซึ่งมีการสำรวจและเตรียมความพร้อม เพื่อให้มีกลุ่มฯมีศักยภาพในการดำเนินงาน อีกทั้งมีการจัดโครงสร้างขององค์กร เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ในการบริหารงาน โดยคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสม ในด้านวิทยุติ คุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สำหรับประธานกลุ่ม ได้ถูกคัดเลือกโดยพิจารณาจากมีประสบการณ์ในการบริหารงาน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกระบวนการผลิตและเป็นผู้มีอุดมการณ์แน่วแน่ในการก่อตั้งกลุ่มตามแนวคิดเชิงอนุรักษ์ และการยอมรับจากสมาชิกทุกคน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการสั่งการหรืออำนวยการ

บริหารงานกลุ่มๆให้เป็นไปที่วางแผนไว้และควบคุม ตรวจสอบติดตามผลตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้กลุ่มๆสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

5. การจัดการด้านการตลาด เป็นบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่ม เนื่องจากมีประสบการณ์ในการติดต่อค้าขายกับบุคคลภายนอก จึงทำให้สามารถวิเคราะห์ตลาดและกำหนดกลุ่มลูกค้าที่เป็นเป้าหมายทางการตลาดได้ ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นที่มาประกอบธุรกิจสิ่งทอในเมืองไทย โดยการสำรวจความต้องการของลูกค้าพบว่า สนใจและนิยมบริโภคสินค้าที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติและมีเอกลักษณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเน้นใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ กระบวนการผลิตมีความปลอดภัยและสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ทุกขั้นตอนโดยตัวแทนของบริษัท ทำให้ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มคือ ผ้าฝ้ายปั่นมือ ย้อมสีธรรมชาติที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทั้งในด้านคุณภาพ รูปแบบทั้ง ผ้าผืน สินค้าสำเร็จรูปและสินค้าแปรรูป นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มๆทั้งรูปแบบ ลวดลายและคุณภาพ สำหรับการกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ใช้วิธีการในการคำนวณต้นทุนและเพิ่มกำไรตามความเหมาะสม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีผลิตภัณฑ์คล้ายคลึงกัน โดยกลุ่มมีช่องทางการจัดจำหน่าย ทั้งการขายส่งให้กับลูกค้าประจำและไปออกงานแสดงสินค้าหรือนิทรรศการของหน่วยงานต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อขายปลีกให้กับลูกค้าทั่วไป นอกจากนี้ยังมีโครงการนำสินค้าในราคาขายส่งไปฝากขายตามร้านค้าทั่วไป เนื่องจากกลุ่มๆ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัล และผ่านมาตรฐานกระบวนการผลิตในระดับประเทศ จากหน่วยงานต่างๆ ที่ให้การสนับสนุน ทำให้กลุ่มเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง ซึ่งช่วยเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย

6. การจัดการด้านจริยธรรมนั้น จะมีการสอดแทรกอยู่ในการจัดการทุกด้าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่ม โดยสามารถแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

กลุ่มสมาชิกในองค์กรที่ทำงานร่วมกันโดยเป็นเหมือนบุคคลในครอบครัวเดียวกัน นอกเหนือจากการได้รับค่าแรงที่เหมาะสมแล้ว ผลตอบแทนทางด้านจิตใจ ความรัก ความเอาใจใส่ การยกย่องและการได้รับความเป็นธรรมจากผู้นำ ก็เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้ทุกคนทำงานร่วมกัน ซึ่งกลุ่มๆได้มีการจัดการเพื่อส่งเสริมในด้านสวัสดิภาพในการทำงาน การดูแลสุขภาพและสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับสมาชิกทุกคน

ลูกค้า กลุ่มๆจะต้องมีการจัดการที่คำนึงถึงคุณภาพผลิตภัณฑ์ ราคาที่เหมาะสมและการให้บริการที่ดี

คู่แข่งทางธุรกิจของกลุ่มซึ่งมีไม่มากนัก กลุ่มจึงพึ่งพาพัฒนาศักยภาพของตนเองและควบคุมกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพเพื่อรองรับความต้องการของลูกค้าที่เพิ่มขึ้น

ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม แนวทางในการดำเนินการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มฯ จะควบคู่ไปกับการดำรงอยู่ของสิ่งแวดล้อมที่ดี อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาด้านการทอผ้า และเป็นแนวทางในการสืบทอดสู่เยาวชน โดยกลุ่มฯ ไม่มุ่งหวังแต่เพียงผลประโยชน์ส่วนตน ยังส่งผลประโยชน์ไปยังผู้เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ภายในชุมชนเดียวกัน สามารถสร้างงานและสร้างรายได้ภายในชุมชน อีกทั้งบทบาทหน้าที่หลักของศูนย์การเรียนรู้การผลิตเส้นใยธรรมชาติครบวงจรของกลุ่มฯ ยังเป็นแหล่งที่รวบรวมความรู้ ถ่ายทอดและสาธิตการผลิตผ้าทอสำหรับบุคคลที่สนใจศึกษา ตอบแทนชุมชนและสังคมด้วย

อภิปรายผล

1. สภาพการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปางนั้น สามารถประสบผลสำเร็จในด้านการประกอบธุรกิจ เนื่องจากการตัดสินใจเลือกตลาดที่เป็นเป้าหมายชัดเจน ศึกษาความต้องการของลูกค้าและสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ตามความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีลูกค้าประจำรายใหญ่ ที่มีกำลังในการซื้อสูง สร้างผลกำไรปริมาณมากให้กลุ่มฯ อย่างมั่นคง นอกจากนี้แนวทางในการประกอบธุรกิจของกลุ่มฯ ยังมีคู่แข่งทางธุรกิจน้อย รูปแบบสินค้ามีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง อีกทั้งกลุ่มฯ มีปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิตแบบครบวงจรภายในชุมชนและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอย่างถูกวิธี ทั้งในด้านการมีแหล่งผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพ มีกระบวนการผลิตที่ละเอียด ประณีต ต้องใช้ฝีมือและมีการพัฒนาเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการตรวจสอบและควบคุมในทุกขั้นตอนกระบวนการผลิต ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีคุณภาพสูง ได้รับการยอมรับและรับรางวัล เพื่อการันตีคุณภาพจากหน่วยงานต่างๆ ในระดับประเทศ โดยมีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์หรือสินค้าตามคุณภาพ สร้างความพึงพอใจให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งลูกค้าไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นได้ ทำให้กลุ่มฯ สามารถรักษาดตลาดของตนเองไว้ได้อย่างเหนียวแน่น และมีแนวโน้มที่กลุ่มฯ จะได้รับความสนใจและเลือกให้ผลิตสินค้าให้ลูกค้ารายอื่น ซึ่งกลุ่มฯ ต้องมีการขยายกำลังการผลิตในทุกด้าน ทั้ง บุคลากร เครื่องมือและสถานที่ เพื่อรองรับความต้องการทางตลาดเพิ่มขึ้น

ดังนั้นสิ่งที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่มฯ คือ กำไรหรือผลตอบแทนปริมาณมาก สร้างความมั่นคงให้กับกลุ่มฯ โดยไม่เสียส่วนแบ่งการตลาดให้กับกลุ่มอื่นหรือคู่แข่งทางธุรกิจ กระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้รับการยอมรับและการันตีคุณภาพจากหลายหน่วยงานมีชื่อเสียงในระดับประเทศ และมีการขยายธุรกิจเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น

ผลสำเร็จที่ตามมาจากการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มฯ จะเห็นได้จากสมาชิกกลุ่มและบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในชุมชน โดยเฉพาะเกษตรกรและผู้สูงอายุในชุมชน มีงานที่มั่นคงและสร้างรายได้ดี จึงทำให้สถานะความเป็นอยู่ดีขึ้น เป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหของชุมชนที่ชาวบ้านในวัยแรงงานออกไปหางานทำในตัวเมือง โดยทิ้งพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้สูงอายุและลูกหลาน ซึ่งมีช่วงว่างระหว่างวัยมาก ทำให้เกิดปัญหาสำหรับเยาวชนคือขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ซึ่งอาจทำให้กลายเป็นเด็กมีปัญหาในอนาคต การที่กลุ่มฯสร้างงานที่มีรายได้ให้กับคนในชุมชนอาจทำให้นุคคลวัยแรงงานเหล่านี้ หันกลับมาทำงานในชุมชน อยู่ดูแลพ่อแม่และลูกหลานมีความอบอุ่นในครอบครัว ช่วยลดปัญหาของชุมชนและส่งผลให้สังคมที่อยู่ล้อมรอบกลุ่มฯ ดีขึ้นตามไปด้วย

กระบวนการผลิตที่คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ผลิตซึ่งไม่มีความเสี่ยงจากการทำงาน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของผลงานตนเองในการเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเป็นแบบอย่างที่ดีการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบกลุ่มฯ โดยเริ่มจากชุมชนและสังคมที่อยู่ใกล้ตัวก่อน ใช้หลักการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และกระบวนการผลิตไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่เป็นส่วนหนึ่งในการทำลายสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้บริโภคที่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ นอกจากได้รับความพึงพอใจในรูปแบบที่สวยงาม มีคุณภาพแล้วยังมั่นใจได้ว่า ผลิตภัณฑ์นั้นมีความปลอดภัย ต่อตนเอง ผู้ผลิตและสิ่งแวดล้อมด้วย

การประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มฯ นั้น นอกจากจะประสบผลสำเร็จในด้านธุรกิจแล้ว ยังส่งตอบแทนที่ดีงามทางด้านร่างกายและจิตใจไปยังสมาชิกกลุ่ม คนในชุมชนและสังคม ผู้ที่บริโภคผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นแนวทางในการช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมไปถึงการมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย มีความสอดคล้องกับแนวคิดธุรกิจเพื่อสังคม (Social enterprise) ที่วิฑูรย์ ปัญญากุล (2548) ได้กล่าวว่า แนวคิดธุรกิจเพื่อสังคมเป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อทำกำไรแล้วนำกำไรคืนกลับสู่สังคมในรูปแบบความช่วยเหลือต่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องทำกำไรสูงสุด ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจจะคำนึงถึงเฉพาะลูกค้าเพียงอย่างเดียวไม่ได้แล้ว เนื่องจากลูกค้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นธุรกิจจึงควรจะต้องดำเนินงานโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมดังที่ Keith Davis (อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์, 2532) มีความเห็นว่าธุรกิจเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจ สามารถก่ออิทธิพลผลกระทบให้กับสังคมตลอดเวลา โดยเฉพาะผลเสียทางสภาพแวดล้อมจากการพัฒนา ดังนั้นธุรกิจจึงควรใช้ทรัพยากรหรืออำนาจที่มีอยู่ เพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ แนวคิดของเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม Social Venture Network Asia

(Thailand) หรือ SVN ประเทศไทย ที่ ปรีดา เดียสุวรรณ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การประเมินความสำเร็จทางธุรกิจในความหมายใหม่ ที่ไม่เป็นไปเพียงเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของตนเองหรือวัตถุประสงค์เพียงฝ่ายเดียว ไม่เพียงดูความสำเร็จขององค์กรจากรายงานงบดุลประจำปี แต่จะต้องรวมเอาคุณภาพชีวิตที่ดีของสังคม ทั้งใกล้และไกลตัว การดำรงรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดี น้ำที่ใสสะอาด อากาศที่บริสุทธิ์ สังคมที่น่าอยู่ ความมีน้ำใจเกื้อกูลที่มีมากขึ้นต่อคู่ค้า ต่อคนในและนอกองค์กร ตลอดจนไปถึงสิ่งมีชีวิตและธรรมชาติ ให้เจริญงอกงามไปกับเราด้วย

2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านมือข้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง การดำเนินงานของกลุ่มฯ ทั้งด้านการบริหารกลุ่มสมาชิก การจัดการองค์กรและการจัดการกระบวนการผลิต ทุกขั้นตอนจะขึ้นอยู่กับ ประธานกลุ่ม ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจทุกด้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวและมีที่ปรึกษาประจำกลุ่มที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน เนื่องจากกลุ่มฯ เป็นองค์กรขนาดเล็ก ทำให้สามารถควบคุมและดูแลได้ง่าย อีกทั้งประธานกลุ่มเคยมีประสบการณ์ในการบริหารงาน เป็นบุคคลที่มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับกระบวนการทอผ้าพื้นบ้าน สามารถออกแบบลายทอที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านนาเดา ซึ่งได้รับรางวัลในระดับประเทศและเป็นผู้มีอุดมการณ์แน่วแน่ในการก่อตั้งกลุ่มตามแนวคิดเชิงอนุรักษ์ ทำให้ได้รับการยอมรับจากสมาชิกทุกคน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยนำพาให้กลุ่มฯ และสมาชิกทุกคนประสบผลสำเร็จทางธุรกิจได้

โดยกระบวนการจัดการกลุ่มฯที่มีความสำคัญทั้ง 6 ด้าน ต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้จาก ชงชัย สันติวงษ์ (2535, หน้า 5) ได้ขยายความสำคัญไว้ว่า แม้ว่าผู้ปฏิบัติงานในจุดต่างๆ จะทำในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบได้ดีแล้วก็ตาม หากไม่ประสานหรือสอดคล้องกับฝ่ายอื่นๆ หรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ภายนอกได้ ก็ย่อมจะทำให้งานต่างๆ ล้มเหลวได้ นอกจากนี้ จะพบได้ว่าในกระบวนการจัดการทั้ง 6 ด้านจะมีการสอดแทรกแนวความคิดเชิงอนุรักษ์ไว้ด้วย โดยจะมุ่งเน้นการสร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้กับสมาชิกกลุ่มฯ เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลิตที่มีคุณภาพสูง เป็นไปตามเป้าหมายของกลุ่มฯ

การจัดการด้านการเงินที่มีประธานกลุ่มฯเป็นผู้ตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงในการผิดพลาดสูงด้วยเช่นกัน ในอนาคตทางกลุ่มควรมีการบริหารจัดการด้านการเงินที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริง ไม่ตกไปเป็นภาระของใครแต่เพียงผู้เดียว และมีการจัดทำระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อจะสามารถแสดงสถานะทางการเงินที่แท้จริงของกลุ่ม ช่วยในการตัดสินใจด้านการเงินของกลุ่มฯ ที่ลดความเสี่ยงได้ ส่วนนี้อาจจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้

และความเข้าใจในระบบการทำบัญชีเข้ามาช่วย ซึ่งมีสอดคล้องกับ วิชัย โสสุวรรณจินดา (2549, หน้า 97-104) ที่กล่าวว่า การจัดการบัญชีและการเงิน การมีข้อมูลที่สำคัญ ถูกต้อง และทันทั่วถึงจะช่วยให้ผู้บริหารธุรกิจขาดย่อมมีการตัดสินใจที่ไม่ผิดพลาด โดยเฉพาะในเรื่องการเงิน ดังนั้นผู้บริหารธุรกิจขนาดย่อมจึงจำเป็นต้องมีระบบบัญชีและการเงินที่มีประสิทธิภาพเพื่อแสดงฐานะอันแท้จริงของกิจการและช่วยในการตัดสินใจที่ดี ซึ่งจะมีผลกระทบต่อศักยภาพในการทำกำไร ความเสี่ยงทางการเงินและอำนาจในการควบคุมธุรกิจของเจ้าของด้วย

การจัดการด้านวัตถุดิบ มีการส่งเสริมให้ปลูกฝ้ายปลอดสารพิษหรือฝ้ายอินทรีย์ภายในชุมชน บ้านนาเคา ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของการผลิตผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มฯ โดยวิธีการปลูกและดูแล ที่ไม่ใช่สารเคมี จำพวกปุ๋ย ฮอร์โมน ยาฆ่าแมลงหรือวัชพืช การใช้ประโยชน์จากแมลงศัตรูธรรมชาติ การดูแลรักษาแปลงให้สะอาด การหาระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช และการเก็บเกี่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายของแมลงตลอดทั้งการใช้ระบบปลูกพืช รวมถึงอาศัยความเอาใจใส่และดูแลจากเกษตรกรผู้เพาะปลูก เช่นเดียวกับการติดตามการปลูกฝ้ายปลอดสารพิษหรือฝ้ายอินทรีย์ของ ชนกกาญจน์ สุริวงศ์ (2549) ที่กล่าวว่า การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน ทั้งวิธีกล วิธีเขตกรรมและวิธีทางชีวภาพ มาใช้ร่วมกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิต ประหยัดค่าใช้จ่าย ได้ผลตอบแทนสูง มีความปลอดภัยต่อเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งผลผลิตที่ได้ยังมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. การประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ จำเป็นต้องมีผู้นำที่มีอุดมการณ์แน่วแน่ พร้อมทั้งสมาชิกที่มีแนวความคิดไปในทิศทางเดียวกัน
2. ควรมีการสอดแทรกแนวคิดเชิงอนุรักษ์ ในทุกระบวนการจัดการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. แนวความคิดในเชิงอนุรักษ์สามารถนำมาปรับใช้ ทั้งในการประกอบธุรกิจ การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีของบุคคล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการจัดการธุรกิจสิ่งทอ ระหว่างการประกอบธุรกิจของกลุ่มแม่บ้านทั่วไปและการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรสำหรับ ศูนย์การเรียนรู้การผลิตเส้นใยแบบครบวงจร “ตูปแก้วมา” บ้านนาเคา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง